

SOS-lapsikylän

Kuulumisia

3/2009

SOS
LAPSIKYLÄ

**Kansainväliselle
SOS-lapsikylätyölle
tunnustuspalkinto**

Asiaa: Ilona Vierikko	4
Uutisia alalta ja maailmalta	7
Kyllillä kerrotaan	8
Huostaanotto sijaisvanhemman näkökulmasta	10
SOS-lapsikylässä lapset suojassa aikuisten kiusaamiselta	12
SOS-lapsikylän joulukortit 2009	13
Ostamalla pehmeän Lucky-koiran tuet apua tarvitsevia Viron lapsia	14
Tarkett yhdistää vastuun ympäristöstä ja lapsista	14
Jalometallien kierrätysyhtiö S.E.R. lasten ja ympäristön asialla	14

Aija Rikala
päätoimittaja

Jari Ketola
toiminnanjohtaja

Yhteisöt elämän säilymisen ehtona

Ihmiset ja eläimet hakeutuvat yhteen, osaksi suurempaa laumaa. Laumautumista edistävät tunne turvassa olemisesta, itsensä merkityksekkääksi kokeminen sekä oman paikkansa löytäminen laumassa. Vanhemmat ja lapset muodostavat perheen, pienlauman, joka taas kuuluu sukuun, kylään, kuntaan, maakuntaan jne. Eräänlaisia laumoja ovat myös yhdistykset, joiden jäseniä yhdistävät samat toimintaperiaatteet ja tavoitteet. SOS-Lapsikylä ry on merkityksellinen lauma, johon kuuluu auttamishaluisia ihmisiä ja tukea ja hoivaa tarvitsevia lapsia sekä nuoria.

Erityisesti huomioitavaa on se, että lapset eivät voi juurikaan vaikuttaa siihen, mihin laumaan kuuluvat. Aikaisemmin myös aikuisten ihmisten maailmassa lauma valitsi jäsenensä, poiketen nyky-yhteiskunnan toimintamallista, jossa ihmiset valitsevat heille otollisimpia laumoja ja voivat kuulua moneenkin laumaan yhtäaikaaisesti. Karkotus laumasta tai eristäminen sen yhteydestä on ollut pitkään rankaisukeino niille, jotka eivät ole sopeutuneet lauman sääntöihin, ja siten kuva laumaan kuulumisen arvioitua merkitystä ihmiselle.

Oman kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset ovat ilman omaa syytään usein kadottaneet lauman-

sa. Perheen lisäksi sukulaiset, ystävät ja kaverit ovat kaukana. Heidän kohdallaan päätavoitteena tulee olla laumaan, perheeseen, takaisin pääseminen ja heidän huolenpidostaan vastaavien vanhempien tukeminen ja kuntouttaminen. Aina tavoitteeseen ei päästä, ja siksi on hyvä että "sijaislaumoja" on olemassa.

SOS-lapsikylätoiminta 132 maassa 60 vuoden ajan on saanut hädässä olevien perheiden, lasten ja nuorten auttamisesta kansainvälisen "Save The World Award" -tunnustuspalkinnon. Voimme olla kiitollisia tunnustuksesta ja työmme tulosten huomioimisesta elämän ja maapallon säilymisen puolesta. Tulemme jatkamaan ponnisteluja turvaa ja elämän merkitystä lisäävien "SOS-laumojen" kehittämiseksi ja voimavarojen turvaamiseksi. Kiitos kaikille toimintaamme tähän saakka tukeneille yrityksille ja yksityisille ihmisille. Ilman teitä ja tehtäväänsä voimakkaasti sitoutunutta sekä osaavaa henkilökuntaa, emme olisi tavoitteita saavuttaneet.

Jari Ketola
toiminnanjohtaja
SOS-Lapsikylä ry

Gemenskap och sammanhållning – oumbärliga för vår tillvaro

Människor och djur söker sig samman, de vill vara en del av flocken. Denna flockbildning förstärks av känslan av att vi vill vara trygga, uppleva oss själva som betydelsefulla och hitta vår plats i flocken. Föräldrar med sina barn bildar en familj – en liten flock – som i sin tur är en del av en släkt, en by, en kommun, ett landskap... Också föreningar är flockar där medlemmarna förenas av gemensamma verksamhetsprinciper och mål. SOS-Barnbyar rf är en betydelsefull flock som består av tjänstvilliga människor samt barn och unga som behöver stöd och hjälp.

Det som är speciellt anmärkningsvärt är att barnen egentligen inte kan påverka vilken flock de tillhör. Också bland de vuxna var det tidigare så att flocken valde sina medlemmar. Detta avviker från den gällande verksamhetsmodellen i vårt moderna samhälle där människorna själva väljer vart de vill tillhöra. Ofta tillhör de många olika flockar samtidigt. Och att bli utestängd eller isolerad från flocken har länge fungerat som en bestraffningsmetod för dem som inte anpassat sig till flockens regler. Det handlar med andra ord om gruppträckets betydelse för oss människor.

Barn som placerats utanför hemmet har utan egen orsak ofta förlorat sin flock. Utöver famil-

jen är också alla släktingar, vänner och kompisar långt borta. I fråga om dessa barn bör det huvudsakliga målet vara att de på nytt kan bli en del av flocken, familjen, samt att de föräldrar som tar hand om dessa barn får all den stöd och handledning som de behöver. Alla gånger lyckas man inte uppnå målet och därför är det bra att det finns "fosterflockar".

SOS-Barnbyar har haft verksamhet i sammanlagt 132 länder under 60 års tid. Föreningen har fått den internationella utmärkelsen "Save The World Award" för sitt arbete med att hjälpa utsatta familjer, barn och unga. Vi känner oss tack-samma för utmärkelsen och för att vårt arbete för ett bättre liv och en bättre värld har uppmärksammats. Vi kommer att fortsätta våra ansträngningar för att utveckla olika "SOS-flockar" som bidrar till trygghet och ökad meningsfullhet i tillvaron och för att trygga resurserna. Jag vill rikta ett stort tack till alla de företag och privatpersoner som stött vår verksamhet. Utan er och en starkt engagerad och kompetent personal hade vi inte kunnat uppnå våra mål.

Jari Ketola
verksamhetsledare
SOS-Barnbyar rf

Kuvat: Jordaniassa Ammanin SOS-lapsikylässä asuvien lasten piirroset

Asiaa.....

Mitä on Theraplay®?

heraplay® on hoitomuoto, joka vahvistaa lapsen kiintymyssuhdetta, itsetuntoa ja kyvykkyyttä sosiaalisissa suhteissa. Se jäljittelee äidin ja vauvan hyvää, tervettä suhdetta, se on fyysinen, aktiivinen ja iloinen hoitomuoto. Theraplay® perustuu universaaliin ja ikaikaiseen ”äiti-kieleen”, jonka pohjana on turvallinen aikuisjohtoisuus, eläytyvä läsnäolo ja virittäytyminen toisen tuntilaan, ei niinkään puhuttu kieli tai sanojen tulkitseminen.

Theraplay® on kehitetty Chicagossa 1960-luvulla aluksi syrjäytymisvaarassa olevien vähemmistöihin kuuluvien esikoululaisten parissa, mutta osoitettuaan käyttökelpoisuutensa, se on levinnyt lastenpsykiatriaan, perheneuvoloihin, klinikoille, kouluihin ja päiväkoteihin. Theraplay® on kansainvälinen hoitomuoto, jota käytetään mm. USA:ssa, Kanadassa, Etelä-Koreassa, Australiassa, Englannissa, Botswanaassa, Ruotsissa ja Suomessa. Theraplay® on nimikesuojattu USA:ssa ja EU:ssa, ja työstään voivat nimikettä käyttää vain asianmukaisen koulutuksen saaneet henkilöt.

Kuinka Theraplayta® SOS-lapsikylä-yhdistyksessä käytetään?

SOS-lapsikylissä annetaan Theraplay-hoitoa intensiivijaksolla. Jaksot kestävät viisi päivää, sunnuntai-illasta perjantai-iltapäivään. Viikko alkaa videoidulla MIM (Marschak Interaction Method) vuorovaikutushavainnoinnilla, jonka perusteella hoito suunnitellaan. Hoitotunteja on yksi/päivä. Yhdelle jaksolle voidaan ottaa neljä lapsi/aikuinen -paria. Intensiivijaksot toteutetaan Matinkylän koulutus-

keskuksessa Espoossa. Parit asuvat yhteisössä, jokaisella parilla on oma huone, kun taas keittiö, kylpyhuone, WC-tilat ja sauna ovat yhteisiä.

Theraplay-hoidossa sekä vanhemmalla että lapsella on oma terapeuttinsa. Viiden päivän aikana osallistujille annetaan kädestä pitäen ohjattua vuorovaikutushoitoa. Aluksi vanhempi havainnoi lapsen ja lapsen terapeutin välisiä videoitavia istuntoja oman terapeuttinsa kanssa. Tavoitteena on, että Theraplayn antamat hyvät kokemukset siirtyvät lapsen ja vanhemman yhteiseen arkeen. Intensiivijaksoson tarkoituksena on antaa sekä lapselle että hänen sijaisvanhemmalleen mahdollisuus kahdenkeskiseen aikaan ja uusiin jaettuihin yhteisiin kokemuksiin ja elämyksiin.

Kotiin lähtiessään vanhemmat saavat mukaansa yksilöllisesti suunnitellut ohjeet omien tuokioiden järjestämiseksi. Noin kuukauden kuluttua perheet palaavat toiselle intensiiviviikolle. Toisella jaksolla vanhempi osallistuu aktiivisemmin. Loppuvaiheessa vanhempi on mukana koko istunnon ajan.

Hoitokertoja on siis yhteensä kahdeksan ja myöhemmin vielä 2–3 seurantakäyntiä. Seurannat voidaan toteuttaa myös kotikäynteinä.

Miksi Theraplay®?

Huostaanotetun lapsen sielun haava on usein muodostunut niin varhaisessa vaiheessa, että sanoja ei vielä ole, jolloin puheen korjaava vaikutus jää ohueksi. Hyvällä kosketuksella, lempeällä katsekontaktilla, hellivällä äänellä voidaan antaa lapselle korvaavia

Lotta Lassenius-Panula (vas.), Jukka Mäkelä ja Ilona Vierikko palkintoseremoniassa Theraplay-konferenssissa Chicagossa.

kokemuksia. Erityistä Theraplaylle on, että vanhempi otetaan mukaan hoitoon aivan alusta asti. Nämä erityiset piirteet painottuivat Tapiolan SOS-lapsikylän johtaja **Jukka Kotkavuoren** ja lastenpsykiatri **Jukka Mäkelän** pohdintoissa, kun he miettivät, miten voisivat enemmän olla avuksi Tapiolan kylän lasten arjessa ja sen hankalissa tilanteissa. RAY:n avustuksella aloitettiin Theraplay-projekti SOS-lapsikylässä. Theraplayta on käytetty kaikissa Suomen viidessä lapsikylässä vuodesta 2001. Hyvistä tuloksista on koottu raportti "Kuinka yhteys löytyy?", jota voi tilata SOS-Lapsikylä ry:stä.

Heinäkuun 9.–10. Suomen SOS-lapsikylässä käytössä oleva suomalainen Theraplay-intensiivihoitomalli esiteltiin kansainvälisessä

MOTTO: Kukaan ei voi omilla silmillään nähdä omia silmiään. Niinpä on välttämätöntä, että näemme itsemme toisten ihmisten silmistä. Merkittävää on, millaisen katseen saamme aikaan toisen silmissä, ja miten meitä katsotaan.

Theraplay-konferenssissa Chicagossa, ja se sai paljon kiitosta ja mielenkiintoa osakseen. Samassa yhteydessä palkittiin suomalaisen Theraplay-työn 10-vuotiskausi, ja palkintoa olivat vastaanottamassa mm. lastenpsykiatri Jukka Mäkelä ja SOS-lapsikyläyhdistyksen theraplay-terapeutti **Ilona Vierikko**. ■

Theraplay-terapeutti Ilona Vierikko, SOS-Lapsikylä ry

Lisätietoja: theraplay-terapeutti Ilona Vierikko, puhelin 09 5404 8821 tai 040 511 7495, e-mail ilona.vierikko@sos-lapsikyla.fi tai psykologi, theraplay-terapeuttiopiskelija Hillevi Westman, puhelin 09 5404 8817 tai 040 559 0903, e-mail hillevi.westman@sos-lapsikyla.fi.

UUTISIA

alalta ja maailmalta

Save The World Award -tunnustuspalkinto kansainväliselle SOS-lapsikyläjärjestölle

Itävaltalainen taidemaalari *Gottfried Helnwein* ojentaa palkinnon kansainvälisen SOS-lapsikyläjärjestön presidentti *Helmut Kutinille*.

tai omistautuvat maapallon suojelulle. Lapsikyläjärjestön puolesta palkinnon vastaanotti presidentti **Helmut Kutin**.

Palkinnon myöntämistä World Awards -komitea perusteli mm. sillä, että SOS-lapsikylät tarjoavat sadoille tuhansille lapsille uuden kodin ja mahdollisuuden toteuttaa unelmiaan, tavoitteitaan ja haaveitaan. Lisäksi kiitettiin Helmut Kutinia hänen työstään Hermann Gmeinerin perinnön jatkajana sekä järjestön roolin vahvistamisessa ja lapsikylätyön laajentamisessa. Palkinto kruunaa lapsikylätyön 60-vuotishlavuoden. ■

Teksti: Elina Pitkäranta

Kuva: World Awards Media

24. heinäkuuta kansainväliselle SOS-lapsikyläjärjestölle (SOS-Kinderdorf International) myönnettiin merkittävä tunnustuspalkinto "Save The World Award 2009". Nyt ensimmäistä kertaa myönnetty Save The World Award -palkinto myönnetään organisaatioille ja ihmisille, jotka edistävät ihmisten hyvinvointia

Lastensuojelun Keskusliitto myönsi ansiomerkit lapsikylä-äideille

Lastensuojelun Keskusliitto on myöntänyt ansiomerkit Tapiolan ja Vihannin SOS-lapsikylissä lapsikylä-äiteinä toimiville **Sari Saloselle** ja **Raija Äikäälle**. Heidät palkittiin tunnustuksena 15 vuoden työstä lastensuojelun parissa lapsikylä-äiteinä. ■

Lämpimät onnittelut!

Ammattiin valmistuneita

Punkaharjun Delaware-kodista itsenäistynyt **Armi Lampinen** valmistui ravintolakokiksi Savonlinnan ammatti- ja aikuisopistosta 29.5.2009.

Vihannin SOS-lapsikylästä itsenäistynyt **Ninna Käppi** on suorittanut Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon tutkintonimikkeenään Artenomi (AMK). Hän valmistui restauroinnin koulutusohjelmasta pääaineenaan huonekalurestaurointi. ■

Paljon onnea!

KYLILLÄ
KERROTAAN

Onnistunut yhteisleiri Oravanpesällä

Lapsikylien tämänvuotinen yhteisleiri pidettiin Pelton kunnassa sijaistevassa Oravanpesän leirikeskuksessa kesäkuun 8.–16. päivä. Leiriläisiä oli kaikista lapsikylistä yhteensä 15. Leirin ohjelmassa olivat mm. kanoottivaellus, leiriolympialaiset, luontopolut, iltanuotio, leiripaidan teko jne.

Tänä vuonna sää suosi leiriä, mutta mäkärät olivat jo heränneet talviunestaan. Leiripäivät kuuluivat valoisassa Lapissa nopeasti. Hauskaa kokemusta ja monta ystävää rikkaampana palattiin taas omiin kyliin kesälomaa jatkamaan. ■

Teksti ja kuva: Kari Kiesiläinen, Kaarinan SOS-lapsikyliä

Olen yksinäinen

olen yksinäinen tipuliini.
olen yksinäinen sorsaliini.

kvaak, kvaak...

molemill` on nokka
molemill` on höyhenet
molemmat on yksinäisiä.

- ja eräänä päivänä ne löysi toisensa.

En ole enää yksinäinen tipuliini.
en ole enää yksinäinen sorsaliini.

Oujee!

Siiri ja Tiimaria Punkaharjulta

Lapset ja nuoret Oravanpesän leirillä:

Oli juuri savustettu herkullisia ahvenia. Ne maistuivat hyviltä, mutta yhdellä pojalla ruoto tarttui kurkkuun. Kaveri sanoi, että Masa tykkäsi niin paljon kaloista, että söi ruodotkin.

Oli tehty saunapuita jo kolmatta päivää. Se alkoi tuntua ja pikkuhiljaa alkoi väsyttää. Niinpä sitten Tapsa totesi, että nyt ADHD-voimatkin alkavat loppua.

Kanootti- ja kalastusretkellä vähän yli parikymppinen Saku toi leirinuotiolle 42 senttiä pitkän, komean harjuksen ja oli siitä ylpeä. Hieman myöhemmin 14-vuotias Kari tuli leirinuotiolle 55 senttiä pitkän harjuksen kanssa ja totesi Sakun kalasta: "Tuollaisia minäkin ennen sain!" ■

Jalkapallomaajoukkue valmentajina turnauksessa

Palloliiton ja SOS-Lapsikylä ry:n monivuotinen yhteistyö huipentui alkukesästä, kun Suomen A-maajoukkue vieraili toimipisteiden välisessä jalkapalloturnauksessa kesäkuun alussa.

Kapteeniensa **Sami Hyypiän** ja **Jari Litmasen** johdolla pelaajat toimivat lapsien valmentajina yhden ottelun ajan.

Maajoukkueen kaikille turnauksen osallistujille lahjoittamiin alkuperäisiin pelipaitoihin lapset keräsivät innokkaasti idoliensa nimikirjoituksia. Tavoitellun reilun pelin palkinnon turnauksessa voitti tänä vuonna Vaajakosken joukkue. ■

Teksti: Jukka Kotkavuori

Kuva: Antti Lehmus, Tapiolan SOS-lapsikylä

KYLILLÄ
KERROTAAN

**Jos olet kiinnostunut
lapsikylävanhemman
tehtävästä,**

ota yhteyttä kehittämissuunnittelija

Hannele Nikkaseen

puh. (09) 540 48815, 0400 875 880

hannele.nikkanen@sos-lapsikyla.fi

Aurinkoinen lapsikyläpurjehdus

Aurinkoa, tuulta ja upeita saaristomaisemia tarjosi heinäkuun lopussa pidetty lapsikyläpurjehdus.

Tämänvuotinen purjehdus oli järjestyksessä kahdeskymmenes ja isäntinä toimivat jälleen Turun Partio-Sissit. Matkaan lähdettiin s/y Merisissillä Turusta, ja kohteena oli ulkosaariston upea Hålskär Gullkronan maisemissa. Mukana oli tällä kertaa miehistön lisäksi kahdeksan lasta, kaksi lapsikylävanhempaa ja yksi kylänjohtaja. Merellä harjoiteltiin "mies yli laidan"-tilannetta, pidettiin ruoria ja opeteltiin luovimista. Saaressa päästiin saunomaan ja uimaan, vietettiin aikaa iltanuotiolla, tutkittiin merirosvoluolat ja poimittiin simpukka- ja sulka-aarteita. Retkestä jäi mukavat muistot. Kiitos!

Teksti ja kuva: Kari Kiesiläinen, Kaarinan SOS-lapsikylä

"Uskaltaiskos mennä uimaan?" Lopulta vedessä polskuttelivat kaikki lapset!

Lapsen kanssa kohdakkain

Huostaanotto sijaisvanhemman näkökulmasta

Kun odotin esikoistani, ajattelin hänen olevan poika. Kuvittelin hänellä olevan tummia kiehkuroita päälle, ja että hänen varpaansa olisivat syötävän kauniit. Sain tytön. Hänellä oli ahtaassa kohdussani olemista ja syntyessään hänen toinen jalkansa oli taipunut kiinni nilkkaan. Varpaat sojottivat minne sattuivat. Kummastelin - ja rakastuin tuohon silkkitukkaan. Sama juttu kaikkien lasteni kanssa, ovat he sijoitettuja tai itse tehtyjä. He eivät koskaan ole olleet sitä mitä odotin. Vaan paljon enemmän ja syvemmin.

Odottaminen ja haaveilu kuuluvat vanhemmaksi ryhtymiseen. Sijaiskotilapsenkin kanssa aloitusmaisema on useimmiten kovin vehreä ja kaunis. Eihän tähän vanhemmuuteen muuten ryhtyisi. Me kuvittelemme ja odotamme tietynlaista elämää lapsen kanssa, visioimme ja uskomme parasta. Huostaanotto ja sitä edeltäneet tapahtumat ovat lapselle kuitenkin useimmiten niin raju kokemus, että se haastaa sijaisvanhemman katsomaan, mitä tälle lapselle on tapahtunut, mitä hän onkaan kokenut. Sydän syrjällään me katsomme ja yritämme antaa hyvän koskettaa.

En ikinä unohda sitä päivää, kun lapsemme vuoden ikäisenä tuli meille. Kun hän piteli seinistä kiinni ja ihmetteli, mihin oli tullut. Samalla kun yritti pysyä pystyssä, hän itki niin, ettei ääntäkään kuulunut. Kyyneleet vain valuivat noroina poskia pitkin. Olin niin järkyttynyt, etten osannut tehdä mitään. Sanattomina me katselimme toisiamme

Tässä juttusarjassa käsitellään huostaanottoa eri osapuolten – vanhempien, lasten, sijaisvanhemman ja sosiaalityöntekijän – näkökulmasta. Tämä on kolmas osa.

Sijaisvanhemmalta se vaatii usein vahvuutta elää myrskyn silmässä.

ja elämäni suurin hämmennys pyyhkäisi minua myrskyn lailla. Siitä alkoi tie, jossa odotus seurasi hämmennystä ja hämmennys yllätystä.

Huostaanotto ei koskaan tapahdu jälkiä jättämättä. Ne jäljet seuraavat lasta myös sijaisperheeseen sijaisvanhempien vastaanotettaviksi. Kun huostaanotto ja se kaikki muu tapahtunut kouraisee lasta, eihän siitä voi sijaisvanhempana olla erillään. Vaikkei ole ollut osallinen lapsen entiseen elämään, on osallinen lapsen hyvinvointiin tässä päivässä. Haavoitettu lapsi tarvitsee hoitoa, sijaisvanhemmalta se vaatii usein vahvuutta elää myrskyn silmässä, kestää yllätetyksi tuleamista. On raastavaa nähdä lapsen kantavan menneisyyttään kuin poltettuja siipiä.

Kaikki lapset kysyvät, mihin me kuulumme, keiden seurassa olemme turvassa. Sijoitettu lapsi kysyy sitä moninkertaisesti ja vahvoilla otteilla. Hän takoo nyrkillä ovia ja joskus kaikkea eteen osuvaa. Miten me osaisimme nähdä haavan siinä, missä kuuluu vain meteli ja uho? Miten olla oivaltava, leikkisä ja kannustava vanhempi silloinkin, kun väsyneenä tekisi mieli laittaa silmät kiinni ja unohtaa näkemänsä?

Emme voi valita lapsiamme, emme itse tehtyjä emmekä annettuja. Voimme valita vastaanottamisen ja rakastumisen siihen, millainen lapsi sieltä kuoriutuukaan ja uskaltautuukaan esiin. Voimme valita katsomalla kauniisti sitä, minkä näemme lapsessa syntyvän ja olevan. Ehjä ei ole rikkumaton, vaan hän joka oppii ymmärtämään arvonsa. Siinä sijaisvanhemmuuden tehtävää kylliksi. ■

Marja Kaskela
Kehittämispäällikkö, Pesäpuu ry

*En muistanut
miten kaunis olet
miten sormesi
pysähtyvät
kun kosketat*

*en muistanut
miten osaat olla hiljaa
tuskin kuulen
anteeksi, äiti*

*en muistanut
että tämä on yhteinen matka
keskeneräisyyden kipu
etsiä maata jalkojen alle
etsiä
että voisi olla tosi
toiselle*

Sijaisvanhempien tunteja ja tarinoita voi lukea myös **Marja Kaskelan** toimittamasta kirjasta Kohdakkain. Kirjaa voi ostaa Pesäpuu ry:n verkkokaupasta 20 euron hintaan. www.pesapuu.org

SOS-lapsikylässä lapset suojassa aikuisten kiusaamiselta

Voitko osallistua mielestäsi riittävästi sinua koskevien päätösten tekoon, onko sääntöjä sopivasti, onko sinua pelottanut, onko sinua kiusattu, onko lapsikylässä aikuista, johon voit luottaa, kannusteita onko sinua, onko aikuisilla suosikkeja, onko heillä aikaa, tiedätkö asioitasi hoitavan sosiaalityöntekijän nimen? Näihin ja muihin kysymyksiin SOS-lapsikylässä ja -nuorisokodissa asuneet lapset ja nuoret vastasivat viime keväänä järjestetyssä kyselyssä.

Kysely toteutettiin nettikyselynä ja siihen osallistui yhteensä 136 lasta ja nuorta, joista 127 oli SOS-lapsikylästä ja yhdeksän SOS-nuorisokodista. Lasten ja nuorten aktiivisuutta ja halua kertoa mielipiteistään kuvaa korkea vastausprosentti, 89. Lasten vastaukset ja innostuneet kommentit kyselyn järjestämisestä kannustavat kehittämään erilaisia tapoja lasten osallisuuden vahvistamiseksi, mihin myös uusi lastensuojelulaki velvoittaa.

Kysely oli osa Lapsen oikeuksien sopimuksen 20. juhlavuoden viettoa ja SOS-lapsikyläyhdistyksessä meneillään olevaa Lapsen suojeleminen -projektia, jonka tarkoituksena on tietoisuuden lisääminen lasten kaltoinkohtelusta, sen ennaltaehkäiseminen ja selvittäminen.

Hyvän elämän eväät ja suru omista vanhemmista

Lapset olivat monella tapaa tyytyväisiä elämäänsä SOS-lapsikylässä tai -nuorisokodissa. Kaverit, monipuoliset leikki- ja harrastusmahdollisuudet, turvallisuus, ruoka, rakkaus ja tavallinen arki olivat lasten mielestä ”hyvän elämän” rakennusaineita. Sääntöjä oli useimpien lasten mielestä sopivasti, vaikka osa toivoikin muun muassa joustavampia kotiintuloaikoja tai lisää tietokoneaikaa. Aikuisilla oli myös aikaa lapsille – ainakin joskus, koulunkäyntiin sai riittävästi tukea ja suurimmalla osalla oli joku aikuinen, johon he luottivat. Elämä tuntuu lasten mielestä hyvältä, kun ”ei tarvitse pelätä mitään” ja ”perusasiat

ovat kunnossa esim. ei tarvitse huolehtia ruuan saannista, on ehkä tarpeeksi vaatteita ja ns. turvallinen koti”.

Huolimatta siitä, että SOS-lapsikylä ja -nuorisokoti tarjosivat useimpien lasten mielestä hyvät puitteet elämälle, kuvastui monista lasten vastauksista perussuru siitä, ettei voi elää omien vanhempiensa ja perheensä kanssa. Ikävintä on ”tietenki se että, ei oo biologinen koti”.

Vertaisryhmässä kiusaamista koettu usein

SOS-lapsikylässä ja -nuorisokodissa lapset ja nuoret olivat olleet lähes poikkeuksetta suojassa aikuisten kiusaamiselta. Vain viisi lasta kertoi jonkun lapsikylän tai nuorisokodin työntekijän kiusanneen häntä. Kiusatuksi tulemisen kokemuksilta lapset eivät kuitenkaan olleet välttyneet, sillä vertaisryhmässä eli lapsikylän lasten keskuudessa tapahtuvaa kiusaamista oli kokenut suuri joukko lapsia.

Kiusaaminen oli tyypillisimmillään sanallista nimittelyä ja haukkumista, minkä lisäksi lapset kertoivat esimerkiksi tönimisestä, lyömisestä, uhkailusta, syrjimisestä ja leikkien ulkopuolelle jättämisestä. Koulukiusaamista koskeneissa tutkimuksissa on huomattu, että kiusaaminen on erilaista tyttöillä ja pojilla; tytöt kiusaavat lähinnä puhumalla ilkeyksiä selän takana ja sulkemalla kiusatut porukan ulkopuolelle. Poikien joukossa kiusaaminen on aggressiivisempaa, fyysistä ja väkivaltaista.

Kyselyn tulos vahvisti myös käsitystä, että kiusaaminen on näkymättömiä, sillä lapset eivät läheskään aina kerro kiusatuksi tulemisestaan kenellekään aikuiselle. Koulukiusaamista koskevat tutkimukset osoittavat, että kiusaamista usein salaillaan, peitellään ja vähätellään, mikä tekee kiusaamiseen puuttumisen haasteelliseksi.

Lapsen oikeudet tunnetaan heikosti

Suomen UNICEFin vuonna 2006 tekemän tutkimuksen perusteella Suomen yläkoululaiset tuntevat lapsen oikeudet heikosti. Heikosta sopimuksen tuntemuksesta kertoi myös SOS-lapsikyläyhdistyksen kysely, sillä kouluikäisistä kyselyyn osallistuneista vain 42 prosenttia tiesi Lapsen oikeuksien sopimuksen nimeltä. Sopimuksen sisällöstä tiesi vain muutama lapsi, jotka olivat tietoisia lapsen oikeudesta koulutukseen ja erityiseen suojeluun. Tulos haastaa meitä aikuisia perehtymään Lapsen oikeuksien sopimukseen ja sen sisältöihin, jotta myös lapset saavat mahdollisuuden keskustella aikuisten kanssa niistä.

Kysely itsessään ei vielä lisää lasten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia. Tärkeää on, miten lasten esiin nostamiin asioihin suhtaudutaan, ja onko niillä vaikutusta lasten elämään. Tehdyn kyselyn tuloksia käsitellään jokaisessa SOS-lapsikylässä ja -nuorisokodissa syksyn aikana, jolloin lapset ja aikuiset yhdessä päättävät kehittämis-kohteesta, johon halutaan muutosta. Kehittämishankkeet sidotaan SOS-kiertokouluun, jonka opiskelijat ottavat vastuun hankkeiden eteenpäin viemisestä ja raportoinnista. Joistakin hankkeista pääsemme varmasti lukemaan myös Kuulumisia-lehden jatkonumeroissa. ■

*Anna-Liisa Koisti-Auer
lastensuojelupääällikkö*

SOS-lapsikylän joulukortit 2009

Myös tulevana jouluna Sinulla on mahdollisuus ilahduttaa ystäviäsi ja tuttaviasi SOS-lapsikylän joulukorteilla, joiden avulla tuet lapsikylätyötä Suomessa. Värikkäät kortit on SOS-lapsikylän käyttöön suunnitellut graafikko **Elise Liikala**.

Kortit tulevat myyntiin lokakuun puolivälissä, minkä jälkeen niitä voi tilata SOS-Lapsikylä ry:stä joko puhelimitse puh. 09 5404 880, sähköpostilla albinkeskus@sos-lapsikylya.fi tai verkkosivuiltamme www.sos-lapsikylya.fi.

1. "Kuusta koristamassa"
2. "Maailman lapset"
3. "Joulukirkkoon"

Lisäksi myyntiin tulevat myös viime joulusta tutut koottavat **talokortit**, joita on saatavana sekä perusmallina että säästölippaana.

Ostamalla pehmeän Lucky-koiran tuet apua tarvitsevia Viron lapsia

BR-lelujen emoyhtiö Top-Toyn Lucky-koira kerää nyt varoja SOS-lapsikylätyölle. Lucky-koiran 7,5 euron hinnasta puolet ohjataan lapsikylätyöhön erityisesti tukemaan lähellä Tallinnaa sijaitsevan Keilan SOS-lapsikylän yhteydessä olevaa SOS-lastentarhaa.

Kun lapsi Virossa syntyy vammaisena tai menettää vanhempansa, lapsen elämä on erityisen kovaa. Auttaakseen näitä lapsia SOS-lapsikyläjärjestö on rakentanut Keilaan nykyaikaisen lastentarhan, jossa niin terveet, vammaiset kuin orvot lapset leikkivät yhdessä, ja kaikki saavat osakseen huomiota. Lasten opettajilla ja vanhemmilla on hyviä kokemuksia tästä Baltian maille täysin uudentyyppisestä lastentarhasta, jossa lapset voivat leikkiä ja olla yhdessä huolimatta erilaisista valmiuksistaan ja lähtökohdistaan.

Lucky-koiran myyntipaikat Suomessa:

Espoo: Lippulaiva, Sello
Helsinki: Itäkeskus, Forum, Kamppi
Kokkola: Cydenia Center
Kotka: Kauppakatu 5
Lahti: Aleksanterinkatu 20
Lappeenranta: Galleria
Lempäälä: Ideapark
Riihimäki: Kauppakeskus Atomi
Salo: Plaza
Tampere: Koskikeskus
Turku: Hansa
Raisio: Mylly
Vantaa: Jumbo

Tarkett yhdistää vastuun ympäristöstä ja lapsista

Lattianpäällysteiden valmistaja Tarkett ajattelee pidemmälle ja lahjoittaa jokaisesta kierrätetystä mattokilosta 10 senttiä SOS-lapsikylätyölle. Yhtiö kehottaa kaikkia lattianasentajia, urakoitsijoita ja tilaajia kierrättämään asennuksessa yli jäävää muovimattoa, sillä Suomessa asennetaan vuosittain kolme miljoonaa neliometriä muovimattoa, josta noin 10 prosenttia jää asennuksen yhteydessä yli.

"Kierrätysprojekti on osa panostusta, jota kutsumme nimellä "Ajattelemme pidemmälle". Filosofia perustuu käsitykseen, jonka mukaan ihminen, luonto ja talouselämä muodostavat yhden kokonaisuuden. Mielestämme on mahdollista rakentaa kestävä yhteiskunta ja samalla luoda menestyvä yritys, jonka asiakkaat ovat tyytyväisiä. Kannustamme muitakin yrityksiä tekemään samanlaisia aloitteita. Tulos syntyy pienistä teoista", sanoo myyntijohtaja **Toste Karlsson** Tarkettilta.

Jalometallien kierrätysyhtiö S.E.R. lasten ja ympäristön asialla

S.E.R. on johtava jalometallin kierrätysyhtiö, joka tekee menestyksellistä yhteistyötä SOS-lapsikyläjärjestön kanssa useissa Euroopan maissa. S.E.R:n kultahammaspurkit ilmestyvät nyt Suomessakin useille hammaslääkäriasemille, joissa hammaslääkärit voivat kerätä näihin purkkeihin vanhat kultakruunut tai kultapaikat.

S.E.R. kerää purkit ja lahjoittaa puolet niihin kerätyn kierrätysmateriaalin arvosta lapsikylätyölle. Tällä tavoin S.E.R. tukee lapsikylätyötä ja suojelee samalla ympäristöä. Suomessa kerätyn materiaalin arvo ohjautuu suomalaisen lapsikylätyön hyväksi.

Tule tukemaan SOS-lapsikylätyötä

Haluan tukea SOS-lapsikylätyötä Suomessa

- Suomen SOS-lapsikylän kyläkummi 20 € / kk
- Haluamasi kertalahjoitus

Ota yhteyttä SOS-Lapsikylä ry:n Albin-keskus
Elina Pitkäranta puh. 09 5404 8818 tai täytä lomake
verkkosivuillamme www.sos-lapsikyla.fi

Pankkiyhteydet:

Nordea 238618-61564
Sampo Pankki 800011-223081
OP-Pankki 578007-2247241

Rahankeräyslupa OKU 22 A ESHL-2008-10773/Tu-52

Voit tukea toimintaamme parhaiten Sinulle sopivalla summalla. Kaikki vanhat tukimuodot ovat edelleen voimassa ja voit halutessasi jatkaa tukemista kuten ennen.

Kiitämme kaikkia tukijoitamme.

Haluan tukea SOS-lapsikylätyötä ulkomailla

- kansainvälisen SOS-lapsikylälapsen kummi 25 € /kk
- kansainvälisen SOS-lapsikylän kummi 20 € /kk
- Haluamasi kertalahjoitus

Ota yhteyttä SOS-lapsikyläsäätiö
Minna Vallila puh. 09 5404 8813 tai täytä lomake
verkkosivuillamme www.sos-lapsikyla.fi.

Pankkiyhteydet:

SOS-lapsikyläsäätiö, Nordea 238618-10066

OKH599A ESLH-2008-09215/Tu-52

Viitenumerot ja suoraveloitus

Lahjoittajakohtaiset viitenumerot sekä suoraveloitus tekevät SOS-lapsikylätyön tukemisesta edullisempaa ja vaivattomampaa. Jokainen tukija saa lehden mukana tilisiirron, johon on valmiiksi painettu henkilökohtainen viitenumero. Lahjoitusta maksettaessa on hyvä käyttää omaa henkilökohtaista viitenumeroa, koska sen käyttäminen alentaa pankkipalvelumaksuja ja helpottaa tietojesi käsittelyä.

Tilisiirrot kansainvälisiä kummimaksuja varten postitetaan edelleen kummeille kerran vuodessa. Näiden lomakkeiden viitenumero sisältää tiedot kummista ja kummikohteesta.

Osoitteenmuutokset ja tiedustelut voit tehdä puhelimitse puh. (09) 5404 880 tai albinkeskus@sos-lapsikyla.fi.

e-mail: albinkeskus@sos-lapsikyla.fi, internet: www.sos-lapsikyla.fi

SOS-Kinderdorf International, e-mail: sos-kd@sos-kd.org, internet: www.sos-childrensvillages.org

Julkaisija

SOS-Lapsikylä ry
Meritullintori 3, 00170 Helsinki
puh. (09) 5404 880
telefax (09) 5404 8811

Toiminnanjohtaja

Jari Ketola
puh. (09) 5404 880

Päätoimittaja

Aija Rikala
puh. (09) 5404 8820

Toimitussihteeri

Elina Pitkäranta
puh. (09) 5404 8818

Ulkoasu

Mainostoimisto Tasku Oy

Yhdistyksen puheenjohtaja

Pauli Leimio

Painopaikka

Forssan Kirjapaino Oy

Toimitusneuvosto 2009

Jari Ketola
Aija Rikala
Tarja Rehnström
Hanna Piironen

SOS-Lapsikylä ry
Meritullintori 3
00170 Helsinki

**Ei jätetä lasta yksin
- Tule kummiksi!**

Saajan tilinumero Mottagarens kontonummer	Nordea 238618-61564 OP-Pankki 578007-2247241 Sampo Pankki 800011-223081	TILISIIRTO GIRERING		
Saaja Mottagare SOS-LAPSIKYLÄ ry SOS Albin-keskus, Meritullintori 3, 00170 Helsinki www.sos-lapsikyla.fi		Vain kotimaan maksuliikenteessä Endast för inrikesbetalningsförmedling Jos sinulla ei ole viitenumeroa, täytä pyydytyt tiedot tai näppäile ne päätteellä. Rahankeräyslupa OKU 22 A ESHL-2008-10773/Tu-52		
Maksaja Betälare	Viesti Meddelande			
Allekirjoitus Underskrift		Nimi		
Tilityä nro Från konto nr		Osoite		
		Postinumero Postitoimipaikka		
		Haluan tukea Suomen SOS-lapsikylätyötä ☐ SOS-lapsikylän kyläkummi 20 €/kk ☐ haluamani kertalahjoitus		
		Viitenro Ref.nr		
		Eräpäivä Förf.dag		EUR

**SOS
LAPSIKYLÄ**

www.sos-lapsikyla.fi

PANKKI
BANKEN